

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка**

Циклова комісія музичних дисциплін

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ШКОЛІ»**

**освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Кременець – 2023

УДК 373:5.016:78

*Рекомендовано цикловою комісією музичних дисциплін
(протокол № 5 від 14.12.2022 р.)*

*Схвалено педагогічною радою Фахового коледжу Кременецької обласної
гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка
(протокол № 4 від 30.12.2022 р.)*

*Рекомендовано вченою радою факультету соціально-педагогічної освіти та
мистецтв Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка
(протокол № 5 від 26.01.2023 р.)*

Рецензенти:

Ільчук Ліна Петрівна – доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, доцент, кандидат педагогічних наук

Соляр Лариса Віталіївна – доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, доцент, кандидат педагогічних наук

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти з дисципліни «Методика музичного виховання в школі» / уклад. П. М. Яловський. Кременець : КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2023. 24 с.

Методичні рекомендації є частиною методичного супроводу та спрямовані на підвищення ефективності засвоєння студентською молоддю змісту дисципліни «Методика музичного виховання в школі». Вони висвітлюють загальні підходи до організації самостійної навчальної діяльності в процесі вивчення окресленого освітнього компоненту, а також форми, методи, зміст, особливості здійснення та критерії оцінювання такої діяльності. Видання адресоване здобувачам освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), викладачам закладів фахової вищої передвищої освіти.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Методика музичного виховання в школі в контексті професійного становлення майбутніх учителів музичного мистецтва.....	5
2. Програма навчальної дисципліни.....	6
3. Форми та методи самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.....	10
4. Завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації щодо їх виконання	10
5. Критерії оцінювання самостійної роботи студентської молоді	21
6. Рекомендована література.....	21

Вступ

Сучасний розвиток фахової передвищої освіти в Україні обумовлює модернізацію змісту та методичного інструментарію реалізації самостійної навчальної діяльності студентської молоді. Така діяльність є важливим компонентом професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, сприяє розвитку в них творчої ініціативи, відповідальності та організованості, розвиває необхідні для педагогів-музикантів уміння і навички, здатність діяти без наставника, самостійно приймати рішення, вільно орієнтуватися у навчальному матеріалі, використовувати творчий підхід до виконання освітніх завдань.

В контексті вивчення навчальної дисципліни «Методика музичного виховання в школі» самостійна робота є важливою передумовою досягнення прогнозованих результатів та передбачає опрацювання науково-педагогічної і навчально-методичної літератури, підготовку до семінарських та практичних занять, критичне осмислення ключових понять за темами курсу, створення та захист проєктів, аналіз уроків музичного мистецтва, створення анотацій музичних творів, виконання творчих завдань, розв'язання педагогічних задач, рефлексивний аналіз власних навчальних досягнень і прогнозування напрямів професійного самовдосконалення тощо.

Методичні рекомендації укладено на основі Законів України «Про освіту» (2017), «Про фахову передвищу освіту» (2019), «Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка», освітньо-професійної програми «Середня освіта (Музичне мистецтво»).

1. Методика музичного виховання в школі в контексті професійного становлення майбутніх учителів музичного мистецтва

Методика музичного виховання в школі – це одна з ключових фахових дисциплін, спрямована на формування в майбутніх учителів музичного мистецтва системи теоретико-методологічних знань і практичних умінь для ефективної організації музично-освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Основними завданнями курсу є:

1) свідоме оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти теоретичними знаннями з проблем музичного виховання і навчання школярів;

2) усвідомлене засвоєння завдань, змісту, форм та методів музичного виховання і навчання учнів різних вікових груп;

3) набуття студентською молоддю умінь проєктувати, організовувати і реалізовувати пізнавальні, розвивальні та виховні аспекти педагогічної взаємодії на уроках музичного мистецтва у закладах загальної середньої освіти;

4) формувати майстерність творчо використовувати в музично-освітній діяльності надбань народної педагогіки, класичних і сучасних музично-педагогічних досліджень, новаторських ідей;

5) розвивати самостійність та творчі здібності майбутніх учителів музичного мистецтва;

6) формувати у здобувачів фахової передвищої музично-педагогічної освіти позитивну мотивацію до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності;

7) забезпечити професійну готовність майбутніх педагогів-музикантів до створення умов для особистісного розвитку учнів, формування у школярів музичної культури, естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до українського та світового музичного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої музично-педагогічної освіти повинні бути сформовані такі компетентності:

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти творчу ініціативність в освітньо-професійній діяльності.

ЗК 10 Здатність до самоосвіти та професійного самовдосконалення.

СК 1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК 2 Здатність оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психології і педагогіки; здійснювати ретроспективний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду для розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку історико-педагогічних явищ.

СК 3 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів музичного навчання та виховання.

СК 4 Здатність до ефективної музично-комунікаційної взаємодії з використанням сучасних комп'ютерно-інформаційних технологій

СК 5 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК 6 Володіння знаннями з вікової фізіології та шкільної гігієни.

СК 7 Здатність до розуміння сутнісних особливостей предметної області та оперування професійною термінологією у галузі музичного мистецтва.

СК 14 Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку, зокрема обміну професійним досвідом.

СК 17 Здатність до здійснення об'єктивного контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з музичного мистецтва.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення здобувачами фахової передвищої освіти таких навчальних результатів:

РН 5 Виявляти здатність до саморозвитку та самокорекції знань, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення у галузі музикознавчих питань шкільної освіти.

РН 11 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.

РН 13 Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі музичного мистецтва, принципами закономірностями організації музично-освітнього процесу.

РН 14 Володіти провідними педагогічними технологіями, методами і засобами реалізації музичної освіти підрастаючого покоління

РН 25 Виявляти здатність до науково-дослідної діяльності у галузі педагогіки та музичного мистецтва, а також використання її результатів у професійній діяльності.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади музичної освіти

Тема 1. Предмет «Методика музичного виховання» у системі фахової підготовки педагога-музиканта.

«Методика музичного виховання в школі» як навчальна дисципліна, її місце та значення у системі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Зміст і завдання музичної педагогіки, її зв'язок з іншими фаховими дисциплінами. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти.

Аналіз понять «музична освіта», музичне навчання, «музичне виховання», музичний розвиток.

Сучасні вимоги до професійної підготовки учителів музичного мистецтва. Професійна компетентність як результат фахової підготовки здобувачів вищої музично-педагогічної освіти. Структура професійної компетентності педагога-музиканта. Рефлексія та саморозвиток учителя музичного мистецтва як необхідна передумова ефективності музично-освітнього процесу закладів загальної середньої освіти.

Тема 2. Музично-естетичне виховання школярів. Мета і завдання шкільного предмету «Музичне мистецтво».

Специфіка музики як виду мистецтва. Сила впливу музики на особистість. Навчально-виховні властивості музики.

Мета, зміст та основні завдання загальної музичної освіти школярів. Сучасні вимоги до музичного виховання учнів. Уроки музичного мистецтва як основна форма музичного виховання підростаючого покоління.

Музикальність особистості, її компоненти.

Тема 3. Вітчизняні та зарубіжні системи масового музичного виховання.

Становлення і розвиток вітчизняної музичної освіти в різні історичні періоди. Педагогічні ідеї українських музикантів-педагогів кінця ХІХ – початку ХХ століття. Представники вітчизняної системи музично-естетичного виховання підростаючого покоління ХХ століття. Провідні педагогічні ідеї сучасних науковців у галузі загальної музичної освіти на межі ХХ – ХХІ століть. Європейські системи масового музичного виховання.

Змістовий модуль 2. Зміст та організація уроків музичного мистецтва в школі

Тема 4. Урок музичного мистецтва – основна форма музичного виховання школярів.

Зміст та специфічні особливості уроків музичного мистецтва. Дидактичні принципи на уроках музичного мистецтва та їх використання у музично-виховному процесі.

Типи уроків музичного мистецтва. Сценарій уроку, його складові та структурні компоненти. План-конспект уроку музичного мистецтва.

Тема 5. Дидактичне забезпечення уроків музичного мистецтва.

Зміст підготовки педагога-музиканта до уроку. Взаємозв'язок різних видів мистецтва на уроці музичного мистецтва.

Умови результативності уроків музичного мистецтва. Критерії оцінювання музичних компетенцій школярів у різних видах діяльності.

Змістовий модуль 3. Сприймання музики

Тема 6. Музичне сприймання як основа музичної культури школярів. Слухання музики.

Слухання музики як процес відображення у свідомості людини музичного образу. Зв'язок музичного сприймання з іншими психічними процесами: емоційними переживаннями, мисленням, мовою, уявою, пам'яттю. Теоретичні аспекти формування музичного сприймання.

Особливості музичного сприймання школярів. Педагогічне керівництво музичним сприйманням учнів. Методи та послідовність розвитку в учнів музичного сприймання.

Тема 7. Методика організації сприймання музики на шкільних уроках музичного мистецтва.

Слухання музики у структурі уроку. Врахування вікових особливостей учнів під час організації музичного сприймання.

Послідовність ознайомлення школярів із музичним твором: вступне слово вчителя, слухання музичного твору, художньо-педагогічний аналіз почутого, повторне слухання твору, підсумки.

Методи активізації музичного сприймання.

Змістовий модуль 4. Вокально-хорова робота зі школярами

Тема 8. Хоровий спів як вид музичної діяльності.

Вокально-хорове виконання як основа музичного виховання школярів. Взаємозв'язок співу з іншими видами музичної діяльності.

Сутність голосоутворення. Будова голосового апарату. Вікові особливості розвитку дитячого голосу, його гігієна та охорона.

Основні вокально-хорові навички та методика їх формування у школярів різного віку. Розуміння дітьми основних диригентських жестів (увага, дихання, вступ, зняття).

Гігієна, співацький режим і охорона дитячого голосу.

Тема 9. Методика розучування пісні.

Значення шкільного пісенного репертуару у музичному навчанні та вихованні учнів. Методи навчання співу.

Розспівування учнівського колективу. Вокально-хорові вправи.

Схема розучування одноголосної пісні на уроці музичного мистецтва. Методичні прийоми вивчення пісенного репертуару зі школярами. Художнє виконання як завершальний етап роботи над піснею.

Тема 10. Гармонічний спів.

Зміст підготовки дітей до багатоголосного співу. Розвиток гармонічного слуху учнів під час багатоголосного співу на уроках музичного мистецтва.

План розучування зі школярами дво- та триголосної пісні.

Змістовий модуль 5. Формування творчих навиків та музичної грамотності школярів

Тема 11. Музично-ритмічні рухи.

Завдання та зміст музично-ритмічного виховання школярів. Взаємозв'язок музично-ритмічних рухів з іншими видами музичної діяльності.

Види музично-ритмічних рухів учнів початкових класів на уроках музичного мистецтва. Засоби музично-творчого розвитку дітей у процесі рухової музично-ритмічної діяльності.

Тема 12. Гра на елементарних дитячих музичних інструментах.

Мета та завдання інструментальної підготовки школярів, її взаємозв'язок з іншим видами музичної діяльності. Характеристика елементарних дитячих музичних інструментів, їх класифікація та можливості використання на уроках музичного мистецтва.

Методика організації інструментального музикування школярів. Прийоми музично-творчого розвитку учнів засобами інструментального музикування.

Тема 13. Творча активність учнів та її розвиток у процесі музичної діяльності.

Сутність творчої активності школярів. Види творчих завдань на шкільних уроках музичного мистецтва.

Імпровізація та її види.

Тема 14. Формування музичної грамотності на шкільних уроках музичного мистецтва.

Зміст та основні завдання музично-теоретичної підготовки школярів.

Сутність музичної грамотності учнів. Сучасні вимоги до компетентності школярів у галузі музичного мистецтва.

Змістовий модуль 6. Особливості організації музично-виховної роботи з учнями різних вікових груп

Тема 15. Музично-естетичне виховання школярів у контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа».

Основні ідеї концепції «Нова українська школа». Обізнаність та самовираженість у сфері культури як мета загальної мистецької освіти підростаючого покоління.

Особливості музично-естетичного виховання школярів нової української школи, тематична структура навчальної дисципліни «Мистецтво: музичне мистецтво». Специфіка проведення уроків музичного мистецтва в новій українській школі.

Тема 16. Методика музичного виховання учнів молодших класів.

Особливості музичного та психофізіологічного розвитку молодших школярів. Виявлення рівня розвитку індивідуальних музичних здібностей дітей.

Мета і завдання музичного виховання молодших класів закладів загальної середньої освіти. Особливості реалізації змісту музичної освіти молодших школярів на уроках музичного мистецтва.

Тема 17. Методика музичного виховання школярів у 5-7 класах.

Особливості музичного та психофізіологічного розвитку учнів 5-7 класів закладів загальної середньої освіти. Труднощі у музично-освітній роботі із учнями-підлітками.

Мета, завдання та зміст музичної освіти школярів середніх класів. Особливості музично-естетичного виховання учнів 5-7 класів на уроках музичного мистецтва.

Тема 18. Музичне виховання учнів 8-11 класів на уроках мистецтва.

Інтегрований курс «Мистецтво» як навчальна дисципліна, її мета та завдання.

Зміст і структура навчальної програми з мистецтва. План-конспект уроку мистецтва.

Особливості музично-естетичного розвитку школярів у процесі вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво».

Змістовий модуль 7. Організаційно-методичні основи музично-виховного процесу

Тема 19. Позакласна музично-виховна діяльність вчителя музичного мистецтва.

Зміст та завдання позакласної музично-виховної роботи у закладах загальної середньої освіти.

Масові форми роботи з художньо-естетичного виховання молоді (лекції-концерти, музичні свята, конкурси тощо), методика їх організації.

Гурткові форми позакласної музично-виховної роботи (хорові та оркестрові колективи, гуртки сольного співу, індивідуальне навчання гри на музичних інструментах тощо).

Тема 20. Планування та облік роботи вчителя музичного мистецтва у закладах загальної середньої освіти.

Особливості планування процесу музично-естетичного виховання школярів. Види планування.

Облік роботи вчителя музичного мистецтва у закладі загальної середньої освіти. Форми обліку та його види. Планування самоосвітньої діяльності педагога-музиканта.

3. Форми та методи самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти

Самостійна навчальна діяльність здобувачів фахової передвищої освіти з методики музичного виховання в школі здійснюється насамперед в індивідуальній формі в процесі підготовки конспектів, анотацій музичних творів, аналізів уроків музичного мистецтва та мистецтва, самостійної пошукової діяльності, виконання творчих завдань тощо.

Окреслена діяльність реалізується за допомогою проблемно-пошукових, проектних методів, творчих завдань, конспектування, виконання практичних завдань, слухання лекцій, роботи з навчально-методичною літературою тощо.

4. Завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації щодо їх виконання

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади музичної освіти **Завдання для самостійної роботи № 1 (1 год.)**

Зміст завдання: опрацюйте визначену науково-педагогічну літературу щодо проблем методичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Мета. Ознайомити здобувачів фахової передвищої освіти з вимогами до методичної підготовки педагогів-музикантів.

Форма контролю. Перевірка конспекта.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

Проаналізуйте подану науково-педагогічну літературу та законспектуйте основні аспекти методичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Література

Допоміжна: [2].

Інформаційні ресурси: [1].

Завдання для самостійної роботи № 2 (1 год.)

Зміст завдання: підготуйте анотації до двох інструментальних творів (із власного виконавського репертуару) з виокремленням пізнавальних і виховних властивостей музики.

Мета. Розвивати в майбутніх учителів музичного мистецтва педагогічне мислення і креативність, формувати здатність до успішної організації музичної освіти школярів.

Форма контролю. Перевірка підготовлених анотацій інструментальних творів на практичному занятті.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Із власного виконавського репертуару підберіть два інструментальні твори, які доречно використати у процесі музично-естетичного виховання школярів.

2. Проаналізуйте пізнавальні та виховні можливості підібраних творів.

3. Спрогнозуйте у яких формах музично-педагогічної роботи у закладі загальної середньої освіти можна використати вибрані інструментальні твори: урок музичного мистецтва чи позакласна діяльність. Якщо це урок, то подумайте в контексті якої теми навчальної програми «Мистецтво (Музичне мистецтво)» слушно ознайомлювати учнів із творами.

3. Підготуйте анотації до інструментальних творів, вказуючи: відомості про композиторів, пізнавальні та виховні властивості музики, форми її використання.

Література

Інформаційні ресурси: [2; 3; 8].

Завдання для самостійної роботи № 3 (2 год.)

Зміст завдання: проаналізуйте і законспектуйте провідні європейські системи масового музичного виховання.

Мета. Сприяти професійному становленню майбутніх учителів музичного мистецтва шляхом узагальнення і переосмислення надбань європейської музичної педагогіки.

Форма контролю. Аналіз рівня засвоєних здобувачами теоретичних знань про провідні концепції масового музичного виховання молоді відомих європейських педагогів-музикантів.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Опрацюйте визначену літературу та проаналізуйте:

– становище європейської музичної педагогіки у XX – XXI століттях;

– музично-педагогічну діяльність Е. Жак-Далькроаз, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова, М. Монтесоррі та ключові особливості створених ними концепцій масового музичного виховання.

2. Створіть короткий конспект теми.

Література

Базова: [5, с. 22-193; 6, с. 18-81].

Допоміжна: [11, с. 32-69].

Змістовий модуль 2. Зміст та організація уроків музичного мистецтва в школі

Завдання для самостійної роботи № 4 (2 год.)

Зміст завдання: перегляньте в мережі Internet та проаналізуйте урок музичного мистецтва (клас і тема на вибір).

Мета. Сприяти професійному становленню майбутніх учителів музичного мистецтва, перейманню передового педагогічного досвіду сучасних педагогів-музикантів.

Форма контролю. Перевірка аналізів переглянутих уроків музичного мистецтва.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

Перегляньте відео-запис уроку музичного мистецтва в мережі Internet (клас і тема на вибір). Здійсніть аналіз уроку, використовуючи представлену схему.

Схема аналізу уроку музичного мистецтва

1. Організаційна частина.

2. Повідомлення теми, мети і мотивація навчальної діяльності.

3. Основна частина:

– вибір методів досягнення мети музичного виховання учнів та, зокрема, конкретного уроку музичного мистецтва;

– доцільність використання видів музичної діяльності школярів;

– рівень підготовки вчителя до уроку;

– використання засобів активізації учнівської уваги;

– добір форм організації музичної діяльності;

– раціональний розподіл виділеного часу;

– застосування засобів розвитку в учнів музичного сприймання, вокально-хорових навичок, творчих здібностей;

– дотримання педагогічних принципів.

4. Підсумки:

– використання комплексного підходу до оцінювання діяльності учнів на уроці.

5. Особистісні характеристики вчителя музичного мистецтва:

– рівень професійної компетентності;

– педагогічна культура;

– зовнішній вигляд.

Завдання для самостійної роботи № 5 (2 год.)

Зміст завдання. Дидактичні ігри на уроках музичного мистецтва.

Мета. Ознайомити здобувачів із виховним потенціалом та особливостями використання дидактичних ігор для підвищення ефективності музично-виховного впливу на учнів закладів загальної середньої освіти.

Форма контролю. Перевірка конспекта.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

Проаналізуйте запропоновану літературу та створіть короткий конспект, висвітлюючи значення та методику використання дидактичних ігор на шкільних уроках музичного мистецтва.

Література

Допоміжна: [18].

Інформаційні ресурси: [5; 8].

Змістовий модуль 3. Сприймання музики **Завдання для самостійної роботи № 6 (3 год.)**

Зміст завдання: доберіть цитати, вислови про виховну силу музики та про важливість музичного виховання особистості.

Мета. Формувати у здобувачів любов до музичного мистецтва. Сприяти розвитку професійної мотивації майбутніх учителів.

Форма контролю. Перевірка підібраних цитат і висловів.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

У мережі Internet відшукайте цитати, вислови про виховний потенціал музичного мистецтва та його значення для всестороннього розвитку підростаючого покоління.

Завдання для самостійної роботи № 7 (4 год.)

Зміст завдання: опрацюйте та законспекуйте в тезисному вигляді запропоновану методичну літературу.

Мета. Ознайомити здобувачів із особливостями та значенням формування музичного сприймання школярів.

Форма контролю. Перевірка конспекта.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

Проаналізуйте запропоновану літературу (вибірково) та створіть короткий конспект, висвітлюючи особливості музичного сприймання та його значення для музично-естетичного розвитку школярів.

Література

Базова: [6, с. 215-223].

Допоміжна: [23].

Змістовий модуль 4. Вокально-хорова робота зі школярами
Завдання для самостійної роботи № 8 (2 год.)

Зміст завдання: складіть музичне привітання та прощання для уроків музичного мистецтва у молодших і середніх класах.

Мета. Розвивати творчі здібності, креативність здобувачів, формувати у них уміння аналізувати рівень музично-естетичного розвитку учнів.

Форма контролю. Перевірка створених музичного привітання та прощання для уроків музичного мистецтва у молодших і середніх класах.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Проаналізуйте особливості музично-естетичного розвитку учнів 1-4 та 5-7 класів закладів загальної середньої освіти.
2. Продумайте поетичний текст для музичного привітання та прощання.
3. Створіть мелодії до придуманих вами поетичних текстів, враховуючи вікові особливості розвитку школярів та рівень їх музично-естетичного розвитку.
4. Запишіть складені вами музичні привітання і прощання.

Література

Базова: [1, с. 15-26; 2; 3, с. 88-109; 4, с. 120-160; 5; 6, с. 224-245].
Допоміжна: [16; 26; 28; 29].

Завдання для самостійної роботи № 9 (2 год.)

Зміст завдання: з дитячих пісенних збірників доберіть пісні, які мають художньо-педагогічну цінність і доступні для виконання школярами

Мета. Формувати у здобувачів уміння аналізувати рівень розвитку вокально-хорових навичок учнів та здатність до його підвищення; розвивати творчу самостійність майбутніх учителів музичного мистецтва.

Форма контролю. Перевірка переліку підбраного пісенного репертуару.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Проаналізуйте шкільну програму з музичного мистецтва для 1-4 та 5-7 класів закладів загальної середньої освіти, визначте мету та завдання музично-естетичного виховання дітей на кожному етапі їх розвитку.
2. Враховуючи мету та завдання музично-естетичного виховання школярів, із дитячих пісенників підберіть пісні, які, на вашу думку, доступні для виконання школярами, є ефективним засобом їх вокально-хорового розвитку та мають художньо-педагогічну цінність.
3. Складіть перелік вибраних пісень (додайте поетичний та музичний текст пісенного репертуару).

Література

Допоміжна: [1; 4-7; 19-22].

Інформаційні ресурси: [2; 3].

Завдання для самостійної роботи № 10 (2 год.)

Зміст завдання: складіть гармонічну розспівку для учнів 5-7 класів закладів загальної середньої освіти.

Мета. Розвивати творчі здібності здобувачів, формувати у них уміння аналізувати рівень розвитку вокально-хорових навичок учнів та здатність до його підвищення засобами спеціально-підібраного інструктивно-методичного матеріалу.

Форма контролю. Перевірка нотної партитури створеної розспівки.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Продумайте з якою музично-педагогічною метою ви використовуватимете створену розспівку: формування певних вокально-хорових навичок, вправлення у складних виконавських мелодичних ходах, засвоєння певного музичного інтервалу тощо.

2. Враховуючи визначене вами завдання, складіть дво- або триголосну розспівку для учнів 5-7 класів закладів загальної середньої освіти.

3. Підготуйте партитуру створеної вами розспівки.

Література

Базова: [4, с. 120-160].

Допоміжна: [1; 6; 7; 11, с. 109-120; 26; 29].

Змістовий модуль 5. Формування творчих навиків та музичної грамотності школярів

Завдання для самостійної роботи № 11 (1 год.)

Зміст завдання: доберіть репертуар для пластичного інтонування на уроках музичного мистецтва.

Мета. Розвивати вміння підбору музично-дидактичного матеріалу для кроків музичного мистецтва для вирішення конкретних музично-педагогічних завдань.

Форма контролю. Перевірка переліку музичного репертуару для пластичного інтонування на шкільних уроках музичного мистецтва.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Продумайте у якому класі, з якою метою та на якому етапі уроку ви плануєте використовувати музично-ритмічні рухи (клас та вид рухів на вибір).

2. Проаналізувавши рекомендовану літературу, підберіть музичний репертуар для пластичного інтонування на шкільних уроках музичного мистецтва у визначеному класі для реалізації поставленої мети.

Література

Допоміжна: [3, с. 18-39; 11, с. 93-98; 12; 18; 27].

Завдання для самостійної роботи № 12 (1 год.)

Зміст завдання: виготовіть елементарні шумові інструменти та придумайте ритмічний супровід до пісні й інструментального твору.

Мета. Розвивати творчу активність здобувачів; формувати навички та вміння застосовувати елементарні дитячі музичні інструменти на шкільних уроках музичного мистецтва для розвитку в учнів почуття ритму.

Форма контролю. Відтворення на занятті ритмічного супроводу до пісні та інструментального твору на шумовому музичному інструменті, перевірка графічного запису придуманого ритму.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Продумайте вид шумового музичного інструменту, який плануєте виготовити.
2. Підберіть необхідні матеріали для виготовлення інструменту (бляшанка, крупи, палички тощо).
3. Виготовте музичний інструмент.
4. Підберіть пісню та інструментальний твір для створення на їх основі ритмічного супроводу (твори на вибір).
5. Придумайте ритмічний супровід до пісні та інструментального твору, запишіть його графічно (по 16 тактів кожного твору).

Література

Допоміжна: [8, с. 80-95; 17; 25].

Інформаційні ресурси: [6].

Завдання для самостійної роботи № 13 (2 год.)

Зміст завдання: складіть ритмічні вправи творчого спрямування.

Мета. Розвивати творчу активність здобувачів; формувати навички та вміння застосовувати ритмічні вправи для активізації творчої активності школярів та розвитку в учнів почуття ритму.

Форма контролю. Перевірка підготовлених творчих завдань.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Продумайте з якою метою, в якому класі, на якому етапі уроку та який вид ритмічних творчих вправ ви використовуватимете.
2. Враховуючи поставлені вами завдання та вікові особливості дітей, створіть ритмічні творчі завдання для школярів різних вікових груп.
3. За необхідності придумайте та запишіть орієнтовні «творчі відповіді» дітей (якщо використовуєте гру «Луна», «Запитання-відповідь», пропонуєте придумати початок чи закінчення ритмічної вправи тощо).

Література

Базова: [6, с. 245-248].

Допоміжна: [8, с. 76-82; 9; 10; 18, с. 205-213].

Завдання для самостійної роботи № 14 (2 год.)

Зміст завдання: законспекуйте та проаналізуйте базові поняття і терміни, які мають засвоїти школярі на уроках музичного мистецтва.

Мета. Ознайомити здобувачів із змістом музично-теоретичної підготовки школярів; сприяти формуванню в майбутніх педагогів-музикантів теоретичних знань ключових музичних понять.

Форма контролю. Перевірка словника музичних термінів.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Проаналізуйте шкільну програму із музичного мистецтва для учнів 1-7 класів закладів загальної середньої освіти з метою визначення ключових понять і термінів, які мають бути засвоєні дітьми на уроках.

2. Користуючись словниками музичних термінів підберіть дефініції визначених вами понять.

3. Укладіть словник музичних термінів і понять, які вивчаються учнями на уроках музичного мистецтва.

3. Проаналізуйте та засвойте підібрані вами поняття.

Література

Базова: [3; 4; 5, с. 416-455; 6, с. 245-248].

Допоміжна: [24].

Інформаційні ресурси: [2; 3; 9].

Змістовий модуль 6. Особливості організації музично-виховної роботи з учнями різних вікових груп

Завдання для самостійної роботи № 16 (4 год.)

Зміст завдання: опрацюйте концепцію «Нова українська школа».

Мета. Ознайомити здобувачів із метою, завданнями, програмовим змістом музичного виховання молодших школярів у контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа»; сприяти формуванню теоретичних знань, практичних умінь і навичок організації музично-виховного процесу в 1-4 класах закладів загальної середньої освіти.

Форма контролю. Перевірка конспекту, усне опитування.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Опрацюйте концепцію «Нова українська школа» та законспекуйте:

- мету і головні компоненти концепції;
- особливості організації освітнього процесу;
- вимоги до особистості вчителя та випускника закладу загальної середньої освіти;
- ключові компетентності як результат навчання.

Література

Допоміжна: [15, с. 11-21].

Інформаційні ресурси: [2; 7].

Завдання для самостійної роботи № 15 (7 год.)

Зміст завдання: створіть мультимедійну презентацію на тему «Музичне виховання молодших школярів».

Мета. Ознайомити здобувачів із метою, завданнями, програмовим змістом музичного виховання молодших школярів; сприяти формуванню теоретичних знань, практичних умінь і навичок організації музично-виховного процесу в 1-4 класах закладів загальної середньої освіти.

Форма контролю. Перевірка мультимедійної презентації.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Опрацюйте теоретичний матеріал лекції.
2. Проаналізуйте шкільну програму із музичного мистецтва для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти: ознайомтесь із метою, основними завданнями та змістом музичного виховання дітей молодшого шкільного віку.
3. Акцентуючи увагу на особливостях вивчення кожної теми програми із музичного мистецтва, аналізі музичного матеріалу для виконання та сприймання, змісті програмових вимог до рівня знань, умінь і навичок учнів, створіть мультимедійну презентацію на тему «Музичне виховання молодших школярів».
4. Підготуйте невелику доповідь для виступу за замістом презентації.

Література

Базова: [3; 5, с. 416-454; 6, с. 267-334].

Допоміжна: [11, с. 147-172; 23].

Інформаційні ресурси: [2].

Завдання для самостійної роботи № 17 (7 год.)

Зміст завдання: створіть мультимедійну презентацію на тему «Особливості музичного виховання школярів середніх класів».

Мета. Ознайомити здобувачів із метою, завданнями, програмовим змістом музичного виховання учнів 5-7 класів; сприяти формуванню теоретичних знань, практичних умінь і навичок організації музично-виховного процесу школярів середніх класів закладів загальної середньої освіти.

Форма контролю. Перевірка мультимедійної презентації.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Опрацюйте теоретичний матеріал лекції.
2. Проаналізуйте шкільну програму із музичного мистецтва (мистецтва: музичне мистецтво) для учнів 5-7 класів закладів загальної середньої освіти: ознайомтесь із метою, основними завданнями та змістом музичного виховання дітей середнього шкільного віку.
3. Акцентуючи увагу на особливостях вивчення кожної теми програми із музичного мистецтва, аналізі музичного матеріалу для виконання та сприймання, змісті програмових вимог до рівня знань, умінь і навичок учнів, створіть мультимедійну презентацію на тему «Особливості музичного виховання школярів середніх класів».

4. Підготуйте невелику доповідь для виступу за замістом презентації.

Література

Базова: [4; 5, с. 192-206; 6, с. 334-391].

Допоміжна: [11, с. 172-212; 23].

Інформаційні ресурси: [3].

Завдання для самостійної роботи № 18 (4 год.)

Зміст завдання: проаналізуйте шляхи та особливості реалізації змісту профільної мистецької освіти старшокласників.

Мета. Ознайомити здобувачів із метою, завданнями, програмовим змістом мистецької освіти учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти; сприяти формуванню теоретичних знань, практичних умінь і навичок організації профільного мистецького навчання старшокласників.

Форма контролю. Перевірка конспекту.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

Опрацюйте подану літературу. Проаналізуйте і коротко законспектуйте шляхи та особливості реалізації змісту мистецької освіти школярів 10-11 класів за профільним рівнем навчання

Література

Допоміжна: [13].

Інформаційні ресурси: [4].

Змістовий модуль 7. Організаційно-методичні основи музично-виховного процесу

Завдання для самостійної роботи № 19 (5 год.)

Зміст завдання: підготуйте сценарій позакласного виховного заходу із музичного мистецтва для учнів закладу загальної середньої освіти (тема заходу, вік учнів на вибір).

Мета. Навчати здобувачів планувати та організовувати позакласні виховні заходи із музичного мистецтва для школярів різних вікових груп.

Форма контролю. Перевірка сценарію виховного заходу.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Спрогнозуйте вік школярів, для яких готуватимете сценарій позакласного заходу із музичного мистецтва.

2. Визначіть тему, мету, завдання, обладнання виховного заходу, продумайте оформлення залу.

3. Передбачте хід позакласного заходу; продумайте вступ, кульмінацію, зміст основної частини, підсумки.

4. Укладіть сценарій виховного заходу із музичного мистецтва, який містить такі елементи:

– тема, мета, завдання, форма, обладнання заходу;

– хід заходу.

Література

Базова: [1, с. 100-122; 6, с. 391-420].

Допоміжна: [11, с. 139-143; 14].

Завдання для самостійної роботи № 20 (3 год.)

Зміст завдання: розробіть план-конспект нетрадиційного уроку музичного мистецтва (тема, клас на вибір).

Мета. Навчати здобувачів планувати та реалізовувати нетрадиційні уроки музичного мистецтва із школярами різних вікових груп.

Форма контролю. Перевірка конспекту уроку музичного мистецтва.

Методичні рекомендації щодо виконання завдання

1. Підготуйтеся до виконання завдання:

- користуючись програмою із музичного мистецтва оберіть тему уроку, за якою складатимете план-конспект;
- ознайомтесь із змістом уроку, музичним матеріалом;
- визначте вид нетрадиційного уроку (урок-конференція, урок-подорож, музичний турнір, інтегрований урок тощо), його місце в контексті обраної теми;
- сплануйте забезпечення зв'язку і послідовності різних видів музичної діяльності на уроці;
- передбачте наступність у розвитку музичних здібностей, формуванні знань, умінь та навичок учнів;
- сплануйте умови для розвитку творчої активності дітей за допомогою пошукових ситуацій;
- проаналізуйте можливості використання творів суміжних мистецтва у процесі опрацювання навчального матеріалу;
- продумайте обладнання уроку;
- вивчіть напам'ять музичний матеріал до кожного виду діяльності;
- продумайте драматургію уроку, передбачте кульмінаційні моменти.

2. Змодельуйте нетрадиційний урок музичного мистецтва, опираючись на поданий орієнтовний план:

- організаційна частина, музичне привітання;
- повідомлення теми, мети і мотивація навчальної діяльності;
- основна частина;
- підсумки уроку;
- закінчення уроку.

3. Візьміть участь в аналізі підготовлених вами та однокласниками планів-конспектів нетрадиційних уроків музичного мистецтва.

Література

Базова: [5, с. 455-484; 6, с. 148-174].

Інформаційні ресурси: [2; 3; 9].

5. Критерії оцінювання самостійної роботи студентської молоді

Оцінювання результативності самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється на практичних і семінарських заняттях за п'ятибальною шкалою.

5 балів заслуговує здобувач, який всесторонньо опрацював визначену літературу, створив якісний конспект та засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу; для оформлення результатів дослідної роботи використовує не тільки рекомендовану, а й додаткову літературу; чітко володіє понятійним апаратом; у підготовці практичних завдань демонструє творчий підхід та креативне мислення; виконує творчі завдання, враховуючи специфіку їх використання у майбутній професійній діяльності та дотримуючись висунутих вимог.

4 бали заслуговує здобувач, який засвоїв теоретичний матеріал із відповідних тем, орієнтується в ньому; усвідомлено, але не завжди правильно застосовує знання для розв'язання практичних завдань; для оформлення результатів дослідної роботи використовує тільки рекомендовану літературу; виконує творчі завдання, демонструючи креативність та дотримуючись висунутих вимог.

3 бали заслуговує здобувач, який не повністю виконав завдання для самостійної роботи, не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни; невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість, демонструють відсутність знань; творчі завдання виконанні не повністю, на низькому рівні, без дотримання висунутих вимог.

1-2 бали заслуговує здобувач, який не опанував навчальний матеріал, передбачений для самостійного опрацювання; не знає основних понять і термінів навчальної дисципліни; не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутнє наукове мислення; не виконав творчих завдань.

6. Рекомендована література

Базова

1. Вовк М. Методика музичного виховання в школі: курс лекцій. Івано-Франківськ, 2012. 264 с.
2. Олексюк О. Музична педагогіка: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 248 с.
3. Ростовський О. Методика викладання музики в початковій школі. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. 217 с.
4. Ростовський О. Методика викладання музики в основній школі. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. 272 с.
5. Ростовський О. Теорія і методика музичної освіти. Тернопіль : Богдан, 2011. 640 с.
6. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. 528 с.

Допоміжна

1. Барвінок. Збірка пісень для дитячого хору: репертуар для учнів старших класів ДМШ та ДШМ / упоряд. Л. Л. Шамро. Вінниця, 2013. 224 с.
2. Безшапошникова Т., Школьник С. Сучасні вимоги до методичної підготовки вчителя музичного мистецтва. *Актуальні питання мистецької педагогіки*. 2014. Вип № 3. С. 11-17.
3. Верховинець В. Весняночка. Київ : Музична Україна. 172 с.
4. Вчимося співати: збірник пісень. 1-2 класи / упоряд. М. К. Яскулко. Харків : Вид-во «Ранок», 2012. 144 с.
5. Вчимося співати: збірник пісень для 3-4 класів / упоряд. М. К. Яскулко. Харків : Вид-во «Ранок», 2011. 96 с.
6. Вчимося співати: збірник пісень для 5-6 класів / упоряд. М. К. Яскулко. Харків : Вид-во «Ранок», 2011. 96 с.
7. Вчимося співати: збірник пісень для 7-8 класів / упоряд. М. К. Яскулко. Харків : Вид-во «Ранок», 2011. 96 с.
8. Гумінська О. Уроки музики в загальноосвітній школі: методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2003. 104 с.
9. Доценко С. Розвиток творчої активності учнів початкових класів: використання інтелект карт. *International Scientific and Practical Conference «WORLD SCIENCE»*. Вип № 8 (24). 2017. С. 30-35.
10. Корнілова О. Музична драматургія (методична розробка уроку). *Мистецтво та освіта*. 2002. Вип. № 3. С.18-19.
11. Кушка Я. Методика музичного виховання дітей: навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв I-II рівнів акредитації. Ч. 1. Вінниця : Нова книга, 2007. 216 с.
12. Лобова О. Музично-творчий розвиток молодших школярів засобами музично-рухливої діяльності. *Науковий вісник МНУ імені В. Сухомлинського, Педагогічні науки*. 2016. № 2 (53). С. 109-113.
13. Масол Л. Мистецтво. Рівень стандарту, профільний рівень: підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 224 с.
14. Нестерович Б. Педагогічні основи позакласної музично-виховної роботи в школі: навчальний посібник. Видання 2-ге доп. Вінниця : ФОП Данилюк В. Г., 2015. 273 с.
15. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 206 с.
16. Падалко Л. Виховання ансамблю в хорі: посібник. Київ : Мистецтво, 1996. 172 с.
17. Панченко Г. Методи розвитку творчих здібностей майбутніх учителів музики. *Мистецтво та освіта*. 2012. Вип. № 1. С.46-49.
18. Пермяков О. А., Власенко І. М., Лаврентьєва О. О. Дидактичні ігри на уроках музики: навчально-методичний посібник. Київ : КНТ, 2014. 271 с.
19. Пісенник. 2 клас I семестр / упоряд. Н. І. Вислоцька. Харків : Ранок, 2010. 96 с.

20. Пісенник. 2 клас II семестр / упоряд. Н. І. Вислоцька. Харків : Ранок, 2010. 128 с.
21. Пісенник. 3 клас / упоряд. Н. І. Вислоцька. Харків : Ранок, 2010. 128 с.
22. Пісенник. 4 клас / упоряд. Н. І. Вислоцька. Харків : Ранок, 2010. 112 с.
23. Ростовський О. Педагогіка музичного сприймання. Київ, 1997. 248 с.
24. Словник музичної термінології. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. 121 с.
25. Сташевська І. Дитячі й електронні музичні інструменти в практиці виховання дітей дошкільного віку (зарубіжний досвід). *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2012. № 4 (239). Ч. I. С. 246-254.
26. Стець Г. Сучасні підходи до формування вокально-хорових навичок учнів на уроках музичного мистецтва. *Scientific Journal «ScienceRise»*. 2016. № 2/5 (19). С. 55-59.
27. Толстік В. Використання музично-ритмічних рухів і пластики для засвоєння музичної мови молодшими школярами. *Мистецтво в школі. Музика*. 2010. № 9. С. 18-19.
28. Хлебникова Л. О. Методика хорового співу в початковій школі: метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2006. 216 с.
29. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навчально-методичний посібник для викладачів і студентів мистецьких навч. закладів, учителів шкіл різного типу. Київ : ІЗН, 1998. 160 с.

Інформаційні ресурси

1. Бодрова Т. Методична підготовка майбутніх учителів музики в контексті універсальних принципів загальної та мистецької освіти. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12976/1/Bodrova%202017%2C%20%20Poland.pdf> (дата звернення: 20.12.2022 р.).
2. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1-4 класи). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 10.12.2022 р.).
3. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (5-9 класи). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 10.12.2022 р.).
4. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (10-11 класи). Профільний рівень. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення: 10.12.2022 р.).
5. Музично-дидактичні ігри в початковій школі. URL: <https://vseosvita.ua/library/muzicno-didakticni-igri-v-pocatkovij-skoli-101755.html> (дата звернення: 11.11.2022 р.).
6. Нетрадиційні музичні інструменти своїми руками. URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2430-yak-zrobiti-netraditsyn-muzichn-nstrumenti> (дата звернення: 20.12.2022 р.).

7. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 25.12.2022 р.).

8. Приклади музично-дидактичних ігор. URL: https://subject.com.ua/lesson/music/2klas_2/38.html (дата звернення: 25.10.2022 р.).

9. Словник-довідник музичних термінів. URL: <http://term.in.ua/> (дата звернення: 20.12.2022 р.).

10. Специфіка різних видів мистецтва у процесі естетичного виховання. URL: https://pidruchniki.com/13820322/etika_ta_estetika/spetsifika_riznih_vidiv_miststv_protsesti_estetichnogo_vihovannya (дата звернення: 20.11.2022 р.).

11. Урок музичного мистецтва в сучасній українській школі. URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/623/1/Kachur%20M.M.%20METODYChKA%20MUZ.VYKhOVANNYa%20%28novyy%29%2012.09.17.pdf> (дата звернення: 20.12.2022 р.).